НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНА УСТАНОВА
«ІНСТИТУТ МОРСЬКОЇ БІОЛОГІЇ НАН УКРАЇНИ»

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні Вченої ради
ДУ «ІМБ НАН України»
07 2026 р. № протоколу 8
Голова Вченої ради ДУ «ІМБ НАН України»
чл.-кор. НАН України
Галина МІНІЧЕВА

ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ПЕРЕВІРКУ НАУКОВИХ РОБІТ НА АКАДЕМІЧНИЙ ПЛАГІАТ
В ДЕРЖАВНІЙ УСТАНОВІ
«ІНСТИТУТ МОРСЬКОЇ БІОЛОГІЇ НАН УКРАЇНИ»

Одеса – 2026

1 1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про перевірку наукових робіт на академічний плагіат (надалі Положення) розроблено на основі Законів України «Про вищу освіту», «Про освіту», «Про авторське право і суміжні права», «Наукову та науково-технічну діяльність», «Методичних рекомендації для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності», «Кодексу академічної доброчесності у Державній установі «Інститут морської біології НАН України», (надалі ДУ «ІМБ НАН України»).

1.2. Положення регламентує процедури проведення перевірки наукових робіт та академічних текстів здобувачів наукових ступенів та співробітників ДУ «ІМБ НАН України» на наявність текстових збігів з текстами, наявними в базах даних закладів вищої освіти та в мережі Інтернет з використанням інтернет-систем перевірки текстів на плагіат.

1.3. Процедурі обов'язкової перевірки підлягають автореферати та рукописи дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії (кандидата наук)/доктора наук, що подаються до офіційного захисту у спеціалізованій Вченій раді, а також рукописи монографій та підручників, що подаються для надання рекомендації до друку Вченою радою ДУ «ІМБ НАН України», публікації та наукові роботи аспірантів, а також співробітників ДУ «ІМБ НАН України», які претендують на керівництво аспірантами, та опубліковані впродовж останніх 5 років за напрямком майбутнього дисертаційного дослідження. Якщо публікації здійснені у виданнях, які дотримуються практики відповідної перевірки для всіх опублікованих текстів, проводити додаткову перевірку недоцільно.

1.4. Перевірка спрямована на виявлення текстових збігів у текстах рукописів дисертаційних робіт, авторефератах, монографіях та підручниках з текстами документів, наявних в мережі Інтернет та базах даних інших закладів вищої освіти.

1.5. Рішення щодо наявності в тексті та правомірності виявлених з використанням інтернет-систем перевірки текстів на плагіат текстових збігів приймає Комісія академічної доброчесності ДУ «ІМБ НАН України» (далі –Комісія) – колегіальний орган, на який покладена відповідальність за організаційно-методичне забезпечення виконання прийнятих в ДУ «ІМБ НАН України» стандартів академічної доброчесності; виявлення порушень засад академічної доброчесності з боку співробітників ДУ «ІМБ НАН України» та здобувачів ступенів вищої освіти.

1.6. За визначення ступеня оригінальності текстів дисертаційних робіт та авторефератів за допомогою інтернет-систем перевірки текстів на плагіат відповідає Вчений секретар спеціалізованої Вченої ради або інший співробітник ДУ «ІМБ НАН України», який призначається наказом директора ДУ «ІМБ НАН України». Окрім рукопису дисертаційної роботи та автореферату, здобувачі мають обов'язково надати електронну версію документів для її перевірки на наявність текстових запозичень.

1.7. Відповідальність за недопущення випадків академічного плагіату у текстах дисертаційних робіт здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії /доктора наук покладена на наукових керівників/консультантів здобувачів, рецензентів та офіційних опонентів дисертаційних робіт та членів спеціалізованої Вченої ради.

2. ВИЗНАЧЕННЯ СТУПЕНЮ ОРИГІНАЛЬНОСТІ НАУКОВИХ РОБІТ

2.1. Критерієм оригінальності наукових робіт є показник, отриманий за допомогою інтернет-систем перевірки текстів на наявність текстових збігів, що визначається у відсотках і показує рівень оригінальності тексту. Цей показник має бути зменшений на відсоток текстових збігів, що є правомірними.

2.2. Для авторефератів та дисертацій, рукописів монографій та підручників показник оригінальності тексту має становити понад 85%. В разі, якщо показник оригінальності є меншим за 85%, текст передається на розгляд Комісії, яка визначає наявність та правильність цитувань на відповідну наукову літературу, а також правомірність текстових запозичень. Рішення Комісії щодо прийняття чи відхилення тексту має бути аргументованим та зафіксованим і оформленим у вигляді протоколу.

2.3. У разі, якщо показник оригінальності тексту для монографій та підручників становить від 65% до 84 %, такий матеріал підлягає доопрацюванню та повторній перевірці із використанням інтернет-систем перевірки текстів на плагіат.

2.4. У разі, якщо показник оригінальності тексту монографій та підручників становить менше 64%, матеріал до розгляду не приймається.

2.5. Текстові збіги, що є найменуваннями установ, назвами праць, які досліджувалися у творі, бібліографічними посиланнями на джерела, усталеними словосполученнями, а також цитування, оформлені згідно чинних вимог правил цитування та посилань на використані джерела, вважаються правомірними.

2.6. У разі виявлення неправомірних запозичень та інших ознак академічного плагіату в текстах рукописів дисертаційних робіт та авторефератів здобувачів наукових ступенів (більше 15%), робота знімається з розгляду, незалежно від стадії, на якій це було виявлено, та не допускається до захисту.

3. ПОРЯДОК ПЕРЕВІРКИ НАУКОВИХ РОБІТ

3.1. Здобувачі наукових ступенів не пізніше, ніж за 10 календарних днів до попереднього розгляду дисертації спеціалізованою Вченою радою, надають тексти дисертацій та авторефератів у електронному вигляді відповідно до технічних вимог інтернет-систем перевірки текстів на плагіат, відповідальній за перевірку особі.

3.2. Не пізніше, ніж за 3 дні до попереднього розгляду дисертації спеціалізованою Вченою радою відповідальна особа надає звіт щодо результатів перевірки голові спеціалізованої Вченої ради, щоб визначити порядок подальшого розгляду дисертації. Вчений секретар спеціалізованої Вченої ради інформує членів ради про результати перевірки під час попереднього розгляду дисертації.

3.3. Перевірка рукописів монографій та підручників щодо дотримання правил академічної доброчесності проводиться відповідальною особою, призначеною директором ДУ «ІМБ НАН України»на підставі заяви авторів.
3.4. Відповідальна особа здійснює перевірку рукопису монографії чи підручника протягом 5 календарних днів та надає письмовий звіт щодо результатів перевірки директору ДУ «ІМБ НАН України». Директор ДУ «ІМБ НАН України» на підставі наданого звіту визначає порядок подальшого розгляду рукопису. У випадку, якщо рівень оригінальності тексту рукопису 3 є високим, рішення щодо рекомендації до друку приймається колегіально Вченою радою ДУ «ІМБ НАН України». У випадку якщо рівень оригінальності тексту рукопису є низьким, текст рукопису повертається авторам на доопрацювання з подальшою повторною перевіркою на унікальність за допомогою технічних засобів.
3.5. Особи, які претендують на керівництво аспірантами, а також потенційні рецензенти дисертаційних робіт здобувачів наукових ступенів, повинні протягом останніх п'яти років мати не менше трьох публікацій за напрямком майбутнього дисертаційного дослідження здобувача. Такі публікації обов'язково перевіряються відповідальною особою, призначеною директором ДУ «ІМБ НАН України», на наявність академічного плагіату. Перевірці не підлягають статті, опубліковані у виданнях, які дотримуються практики перевірки всіх опублікованих текстів за допомогою технічних засобів. У разі виявлення ознак академічного плагіату у таких публікаціях, ці особи не допускаються до керівництва аспірантами.

4. ПОРЯДОК ПОДАННЯ АПЕЛЯЦІЇ ТА ЇЇ РОЗГЛЯД

4.1. У випадку незгоди з рішенням Комісії, здобувачі або автори мають право у триденний термін подати письмову апеляційну заяву на ім'я директора ДУ «ІМБ НАН України».
4.2. Апеляція подається на ім'я директора ДУ «ІМБ НАН України», який призначає склад апеляційної комісії для повторного розгляду справи.
4.3. Про дату та час проведення засідання заявник попереджається щонайменше за два дні.
4.4. Якщо заявник не з'являється на засідання апеляційної комісії, питання розглядається за його відсутності.
4.5. Апеляційна комісія розглядає питання та готує висновок, який підписує голова апеляційної комісії, її члени та заявник (за його присутності). Висновок передається на розгляд директору ДУ «ІМБ НАН України».
4.6. Остаточне рішення приймається директором ДУ «ІМБ НАН України» або уповноваженою ним особою. Рішення директора ДУ «ІМБ НАН України» не оскаржується.

5. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ АВТОРІВ ТА ПОСАДОВИХ ОСІБ ЗА АКАДЕМІЧНИЙ ПЛАГІАТ

5.1. Встановлення фактів незадовільної оригінальності текстів монографій та підручників є підставою відмови у наданні рекомендації до друку (унікальність тексту менше 64%), або відправлення цих матеріалів на доопрацювання (унікальність тексту від 65% до 84%) з подальшою обов'язковою перевіркою із використанням інтернет систем перевірки текстів на наявність текстових збігів.

5.2. Встановлення фактів незадовільної оригінальності текстів рукописів дисертаційних робіт та авторефератів здобувачів наукових ступенів (більше 15%) є підставою для зняття роботи з розгляду без права захисту, незалежно від стадії, на якій це було виявлено.

5.3. Виявлення фактів плагіату у творах докторантів, аспірантів, здобувачів наукового ступеня є підставою для розгляду питання щодо доцільності подальшого перебування даної особи у аспірантурі/ докторантурі.

5.4. Встановлення фактів плагіату у творах здобувачів наукового ступеня, які опубліковані без перевірки, є підставою для заборони автору включати такі роботи у перелік своїх наукових публікацій.

5.5. Наукові та науково-педагогічні працівники, здобувачі ступенів вищої освіти та їхні керівники, члени спеціалізованої вченої ради та офіційні опоненти несуть особисту відповідальність за дотримання принципів академічної доброчесності, передбачену законодавством України та цим Положенням.

5.6. ДУ «ІМБ НАН України» має право звернутися до відповідних уповноважених органів (за поданням Комісії з академічної доброчесності) щодо позбавлення наукового ступеня або вченого звання осіб, в академічних текстах яких виявлено плагіат.

5.7. Звернення осіб з приводу порушення їхнього авторського права розглядаються на засіданні Комісії академічної доброчесності.

6. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

6.1. Положення набуває чинності з дати його затвердження директором ДУ «ІМБ НАН України».

6.2. Зміни та доповнення до цього Положення вносяться за поданням адміністрації та Вченої ради ДУ «ІМБ НАН України» та затверджуються директором ДУ «ІМБ НАН України».

6.3. Відповідальність та контроль за виконанням цього Положення несуть посадові особи ДУ «ІМБ НАН України» відповідно до їхніх функціональних обов'язків.

Введено в дію 16.07.2026 згідно з наказом №37-но